

EKONOMİ POLİTİK

İktisat ve Toplum Dergisi 7 Yaşında

Erinç Yeldan, 28 Aralık 2016

İktisat ve Toplum Dergisi (İTD) yayın hayatında yedinci yılını doldurdu. İTD, Türkiye'nin ve küresel ekonominin gerek güncel iktisat siyasasına, gerekse politik ekonomi alanında sunduğu kuramsal yazılarla iktisat yazınımıza çok önemli bir katkı sağlamakta. "İktisat" politikasının sadece "borsa – faiz- kur üçgeninden" ibaret kılındığı günümüzün dar analizlerinin aksine, geniş ve kapsamlı bir makro ekonomi anlayışına yer veren çalışmalarla İTD ulusal iktisat yazınımızda çok büyük bir boşluğu doldurmakta.

İTD'nin Aralık 2016 sayısı Keynes'e ve Keynesgil düşüncüye ayrılmış durumda. Bu özel sayı, **Meghnad Desai, Yılmaz Akyüz, Şevket Pamuk, Hasan Ersel, Ahmet Ertuğrul, Hüseyin Özel, Turan Subaşı ve Bayram Ali Eşiyok**'un yazılarıyla zengin bir "Keynes derlemesi" sunuyor. Buna ek olarak, küresel ekonominin 2007 sonundan başlayarak içine sürüklenmiş olduğu büyük durgunluğun Keynesgil öğretisi açısından kapsamlı bir değerlendirilmesiyle karşılaşyoruz. **Ali Eşiyok**'un nitelemesiyle, *Keynesgil "Altın Çağ"dan, Neoliberal "Orta Çağ"a giden yolu Yılmaz Akyüz* hoca bakın nasıl özetlemiş:

"Durgunluk sorunu aşırı tasarruftan değil eksik-tüketimden kaynaklanmaktadır (...) Eksik-tüketim nedeniyle ortaya çıkan talep ve işsizlik sorununa genellikle iki yoldan çözüm aranmıştır: İlki, finansal balonlar yaratarak harcamaları artırmaya çalışmak, ikincisi ise işsizliği ticaret fazlası yaratarak ihraç etmek. 2007'ye kadar ABD talep sorununu finansal balonla çözmekle meşgulken, bu dönemde Çin, Almanya ve Japonya sorunu ticaret yoluyla ihraç etmeye yönelmişlerdir. ABD bu ülkeler için önemli bir Pazar haline gelmiş, dış açıkları patlayarak milli gelirinin yüzde 6'sına kadar çıkmış, ABD'nin ipotek balonu, bu ülkelerdeki talep sorununa da çare olmuştur."

"Yeni yüzyılın başından itibaren Almanya sürekli olarak "rekabetçi deflasyona" başvurarak ücretleri verimliliğin arkasına çekmiş, Avro'nun reel efektif değerini düşürüp içsel (endojen) devalüasyona giderek ticarete rekabet gücünü arttırmıştır. Bu sayede özellikle Avro bölgesinin çevresinde kalan ve daha sonra krize giren üye ülkelere karşı büyük miktarlarda dış ticaret fazlası vermeye başlamıştır. Bu çevre ülkelerinin dış açıkları, önemli ölçüde Alman bankalarından sağlanan kredilerle karşılanmıştır. Bu açıklar ve borçlar daha sonra ortaya çıkan krizde önemli bir rol oynamıştır."

"2007'den sonra ABD ve AB'nin krize girmesi, Çin'in ihracata dayanan büyümeyi sürdürmesi olanağını ortadan kaldırmıştır. Çin bu durum karşısında, ücretleri ve hane halkının gelirlerini yükselterek eksik-tüketim sorununu çözmeye çalışmak yerine borçlanmaya dayalı bir yatırım balonu yaratmayı tercih etmiştir; yani iç-dış talep dengesini sağlamaya çalışırken yatırım-tüketim dengesini elden kaçırmıştır."

“Çin ve Almanya gibi dünya ekonomisinin ve ticaretini önemli bir bölümünü sağlayan ülkelerin eksik-tüketim sorununu sürekli olarak ihracata dayanarak çözmeye olanakları hayli sınırlıdır. Bu, sorunu diğer ülkelere ihraç etmek anlamına geldiği için çatışmacı bir çözümdür ve bunda ısrar edilmesi, dünya ticaret sisteminde önemli çatlaklara yol açabilir. Gelişmiş ülkelerde küreselleşmeye ve serbest ticarete karşı oluşmaya başlayan sosyal tepki, eninde sonunda bu çatışmayı kaçınılmaz kılabilir—özellikle ekonomik durgunluğun bir norm haline geldiği göz önüne alınırsa ...”

İktisat ve Toplum Dergisine nice yıllar dileyerek...